

De evangeliën hebben vele kenmerkende eigenaardigheden. Een daarvan is, dat zij het verhaal van Jezus vertellen als zich afspelend binnen de horizon van de heilige geschiedenis zoals die in het Oude Testament profetisch wordt verteld. Het eerste boek van het Oude Testament heet Genesis; het eerste boek van het Nieuwe Testament begint met een βίβλος γενέσεως van Jezus Christus, de zoon van David, de zoon van Abraham. De lofzang van zijn moeder Maria doet denken aan het lied van Hanna, de moeder van Samuël. De lotgevallen van het kind Jezus, dat voor de toorn van de koning vlucht, herinneren aan de geschiedenis van Mozes. Bij zijn doop in de Jordaan klinken de woorden, waarmee in Psalm 2 de koning van Israël wordt aangesproken. Tijdens de verzoeking in de woestijn spreekt Jezus woorden van Mozes na, die deze in de woestijn tot het volk Gods richtte. Deze enkele voorbeelden zijn met vele te vermeerderen. De encadrering van het verhaal over Jezus in de profetisch vertelde heilige geschiedenis spreekt het sterkst in het bericht dat Hij is opgestaan uit de doden. Alle beloften van de volkomen verlossing, van de overwinning van de laatste vijand, worden vervuld en de geschiedenis kan niet meer ver zijn van haar voltooiing.

Ons probleem is nu: waar vond deze benadering van Jezus' leven haar oorsprong? De evangeliën zeggen: bij Hemzelf, in zijn eigen prediking. Met dit antwoord schijnt het geloof tevreden te kunnen zijn. De wetenschap zegt dan: allicht; maar de evangeliën zijn dan ook geloofsgetuigenissen. En de wetenschap zegt dit op grond van de evangeliën zelf. Zo bieden zij zich aan⁸. Mattheüs begint met het boek van de genesis van Jezus Christus, van Jezus de Messias. Maar deze verbinding van Jezus en de Messias is niet het formuleren van een feit, zoals Pilatus er een constateerde toen hij merkte dat Jezus een Galileeër was en daaruit concludeerde dat hij Hem dan wel naar Herodus kon doorsturen. De verbinding Jezus Christus is minstens de formulering van een overtuiging en bij Mattheüs en in heel het Nieuwe Testament is het een belijdenis. Vanuit deze belijdenis hebben de evangeliën Jezus gepredikt als de Heiland van Israël en de volken. Maar heeft Jezus zichzelf zo verstaan? Gegeven het karakter der evangeliën mag de historicus deze vraag stellen. En dus ook de vraag: heeft Hij zichzelf als het centrum en het doel der heilige geschiedenis verstaan?

Langs de wegen van het historisch onderzoek kan een poging worden gedaan deze vragen beantwoord te krijgen. Men dient dan zijn onderzoek

⁸ Vgl. A. Kuyper, *Encyclopaedie der heilige godgeleerdheid*. Amsterdam, Wormser 1894, III, 163: „...de evangelisten... bieden... een boeking van de traditie, herkomstig van hen, die zelve getuigen van deze dingen geweest waren”.